

[Enggaard.]

ringen har lagt frem forud for forhandlingerne. Vi glæder os over, at jernindustriens forhandlinger nu er afsluttet positivt for de specielle spørgsmåls vedkommende; aftalen om samarbejde, der er afsluttet mellem det private arbejdsmarkeds hovedparter, er også efter vor opfattelse et opmuntrende træk i billedet og viser forhandlingsvilje hos parterne.

Det er imidlertid en afgørende forudsætning for, at parterne på det private arbejdsmarked kan bedømme mulighederne for en forhandlingsløsning, at der på det omfattende offentlige arbejdsmarked samtidig fremlægges nogle principper og en ramme, som angiver det niveau, der forhandles om.

Netop af hensyn til forhandlingerne på det private arbejdsmarked er det helt nødvendigt, at forhandlingsforløbet for de offentligt ansatte får en tidsplan, så udspillet fra statens side kan være kendt allerede nu, og således at afslutningen senest kommer samtidig med afslutningen på det private arbejdsmarked. Denne fremrykning af det offentlige arbejdsmarkeds forhandlinger betyder nødvendigvis, at statistikgrundlaget for lønudviklingen desværre ikke kan være så langt fremme, som man er vant til ved disse forhandlinger. Men denne gene er uundgåelig, så længe den anvendte statistik har så lang produktionstid, som vi nu kender det. Der har da også været vist forståelse fra alle sider for, at en tidlig forhandlingsstart under de foreliggende omstændigheder er en nødvendighed.

Jeg skal ikke gå langt ind i de øvrige omstændigheder omkring regeringens udspil over for de offentligt ansatte, men blot hæfter mig især ved to forhold.

Den automatiske dyrtidsregulering foreslås som bekendt afløst af en anden form for reallønssikring, nemlig en forhandling mellem parterne efter et års forløb, i tilfælde af en ekstraordinært stærk prisstigning dog allerede efter et halvt års forløb. Forhandlingen om regulering af lønnen skal da ske efter nærmere angivne kriterier, hvorved man sikrer, at det er relevante faktorer i udviklingen af priser, produktion og valutastilling, som ligger til grund for afgørelsen.

I venstre hilser vi dette forslag med tilfredshed, fordi det principielt gør op med nogle af de grundskader, som hæfter ved

den automatiske dyrtidsregulering. Jeg finder det forkert, at mange bagatelliserer ulemperne ved den automatiske dyrtidsregulering; den er desværre for nogle blevet til en hellig ko, som man ikke ønsker aflivet. Der er for venstre ingen tvivl om, at netop den automatiske dyrtidsregulering har bidraget til, at de nominelle indkomster og dermed omkostningsniveauet her i landet er kommet højere op, end det ellers ville have været tilfældet. Befolkningen har vænnet sig til, at der regelmæssigt udløses ny købekraft gennem dyrtidsportioner, og allerede forventningen om en stigning har virket forstærkende på inflationstendenserne. Det kan ikke afvises, at tilfældige udsving i priserne gennem pristalsmekanismen har bundfældet sig i form af et blivende højere prisniveau, end det havde været nødvendigt. Særlig grelt forekommer det mig, at prisstigninger udefra, som normalt kun gør os alle fattigere, lige så automatisk omsættes i højere købekraft, ligesom de indenlandske prisstigninger gør det, selv om der vel normalt mere rimeligt kunne kompenseres for disse indenlandske prisstigninger.

Til dette kommer, at det nuværende system virker højst forskelligt og ofte urimeligt for de forskellige grupper, der reguleres. Lad os som eksempel tage en prisstigning, der er resultat af en stærk længlidning på ét bestemt område. Den vil måske udløse dyrtidsregulering til alle lønmodtagere, der er ramt af prisstigningen, om end reguleringen dækker højst forskelligt for de enkelte grupper, men den gruppe, der ved længlidning satte udviklingen i gang, får også regulering, hvorved urimeligheden er klar.

Det er vel efterhånden blevet kendt, også for de fleste lønmodtagere, at den reelle værdi af en dyrtidsportion er forholdsvis beskeden. Det snart velkendte eksempel med en dyrtidsportion, som på det private arbejdsmarked koster erhvervene ca. 22 øre i omkostninger pr. time, men som for modtageren gennem fradrag for skat og ny prisstigning på grund af dyrtidsreguleringen bliver reduceret til 3 à 5 øres disponibel realindkomst, er nok værd at lægge mærke til. Jeg tror, at lønmodtagerne for længst er blevet klar over sammenhængen gennem erfaring, om ikke før så har indførelsen af kildeskatten givet denne erkendelse.

Jeg skal derefter sige et par ord om selve